

A fővárosi iskolai könyvtárak helyzete a Pedagógusok Szakszervezetének budapesti bizottsága előtt

A Pedagógusok Szakszervezetének budapesti bizottsága megtárgyalta a fővárosi iskolai könyvtárak helyzetét, és határozatban foglalta össze a fejlesztésükkel kapcsolatos szakszervezeti feladatokat. Munkájának alapjául az a tájékoztatás szolgált, mely a Fővárosi Tanács művelődésügyi főosztályának helyzet-elemzését és az iskolai könyvtármunka javítását célzó intézkedéseit tartalmazta. A dokumentumhoz a szakszervezet kiegészítő értékelést készített a budapesti bizottság számára. Ebből idézünk néhány fontos megállapítást, jellemző adatot.

A művelődésügyi főosztály több fontos intézkedést hozott az iskolai könyvtárak fejlesztésére. Közülük ki kell emelni az általános iskolák kerületi *könyvtáros-munkaközösségeinek*, valamint a középiskolai könyvtárosok munkaközösségeinek létrehozását, mely a fővárosi iskolai könyvtárügy egységes irányításának, ellenőrzésének szervezeti alapját képezi. Javult a könyvtárak helyzete azáltal is, hogy 1972 őszén az általános iskolák 1 millió 320 ezer forintot kaptak könyvtárfejlesztésre. Ezt az összeget 1973-ban újabb 1 millió forinttal egészíti ki a főváros. A segítségre nagy szükség is volt, hiszen az 1971/72-es tanévben az egy tanulóra jutó könyvbeszerzési összeg a 2,7 Ft-ot kitevő országos átlaggal szemben mindössze 1,6 Ft volt. 1972-ben ugyanez az összeg az országos átlag fölé emelkedett. (A rendelkezésre álló adatok szerint az általános iskolákban 8—9, a szakközépiskolákban 19—20, a gimnáziumokban pedig 23—24 Ft. Az eltérések jól mutatják a három iskolatípus könyvtárainak helyzetében fennálló különbségeket.) A *flyamatos gyarapítás* anyagi feltételei azonban még mindig nincsenek biztosítva. Több kerületben 1973-ban az előző évnek harmadával, negyedével kisebb összeget terveztek az általános iskolák könyvbeszerzésre.

Önálló könyvtárhelyiséggel az általános iskolai könyvtárak egyötöde, a szakközépiskolák nem egész kétharmada rendelkezik, de minden gimnáziumnak van önálló könyvtárhelyisége. Helybenolvasásra azonban az utóbbiak közül is csak minden másodikban van lehetőség; a szakközépiskolák több mint harmada, az általános iskoláknak viszont mindössze 2,7 százaléka nyújt ilyen lehetőséget a tanulóknak.

Kellőképpen nem méltányolt munkát végeznek az iskolai könyvtárosok. Sem státusuk, sem megbecsülésük nem felel

meg a jogos igényeknek. Tizenhat kerület 250 általános iskolai könyvtárosából mindössze 1 főfoglalkozású akad, 5 pedagógus-könyvtáros kap órákedvezményt és 61 tiszteletdíjat. A többiek *díjazás és órákedvezmény nélkül* végzik könyvtárosi munkájukat. Kedvezőbb a helyzet a szakközépiskolákban, s még inkább a gimnáziumokban. Utóbbiaknál 28 könyvtáros között csak 1 társadalmi munkás található. Tiszteletdíjban csak általános iskolai könyvtárosok részesülnek. Tiszteletdíj — órákedvezmény hiányában — minden általános iskolai könyvtárost megilletne, azonban a díjazásnak nincsenek meg a feltételei. A Fővárosi Tanács kezdeti lépésként adott juttatása kerületenként 4—5 könyvtáros tiszteletdíjára elegendő.

A jelentés leszögezi, hogy „igen nehéz körülmények között végzik munkájukat a könyvtárosok”, végül megállapítja, hogy az egész iskolarendszer fejlesztése, a Központi Bizottság határozatában is megfogalmazott *nevelésközpontú iskola kialakítása sürgetően megköveteli az iskolai könyvtárak fejlesztését.*

A budapesti bizottság határozatában egyetértését fejezte ki a művelődésügyi főosztály intézkedéseivel, s felkérte, hasson oda, hogy a kerületi tanácsok és az iskolák vezetői a legrovidebb időn belül *valamennyi iskolában juttassanak önálló helyiséget a könyvtárnak*. Felkérte továbbá a főosztályt, dolgozza ki a tanulólétszámhoz és a könyvvállományhoz igazodó könyvtárosi órákedvezmény rendszerét, s annak megvalósítására tegyen javaslatot a Művelődésügyi Minisztériumnak. A kerületi szakszervezeti bizottságok fontos mozgalmi feladatának tartja a határozat annak szorgalmazását és ellenőrzését, hogy *a könyvbeszerzésre fordított összegek állandóan növekedjenek* s az év során folyamatosan rendelkezésre álljanak. Fontosnak tartja továbbá, hogy a kerületi bizottságok tárgyalják meg az iskolai könyvtárak helyzetét, fogalmazzák meg tennivalóikat. Szorgalmazzák, hogy a könyvtárosi feladatot ellátó pedagógusok munkaruhaellátásában részesüljenek, s hogy a nem főfoglalkozású és órákedvezménnyel sem rendelkező könyvtárosokat a téli és a tavaszi szünetben mentesítsék az egyéb munkák alól. Végül a budapesti bizottság felkérte az Országos Pedagógiai Könyvtárt, hogy egyszerűsítse a könyvtári adminisztrációt, és a *könyvtárosi tennivalókat tartalmazó segédkönyvet* jelentesse meg.